

FASHION FOR INCLUSION

Πλαίσιο ικανοτήτων για
επαγγελματίες ΕΕΚ στους
τομείς της ραπτικής, της
ανακύκλωσης, της μόδας και
του σχεδιασμού που
απευθύνονται σε
μετανάστες και πρόσφυγες
που βρίσκονται στον
κίνδυνο της
περιθωριοποίησης

Erasmus+ Programme
KA2: Strategic Partnership Projects
2020-1-ES01-KA202-082950

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μόδα για Ενσωμάτωση με λίγα λόγια

Η «Μόδα για Ενσωμάτωση» είναι ένα πρόγραμμα του Erasmus+ που συντονίζεται από την ABD (SP) σε συνεργασία με την [IASIS](#) (GR), την [Mindshift](#) (PT), τη [CIEP](#) (BE), τη [SSF](#) (SP), τη [BAU](#) (SP), την [Mondo Donna](#) (IT).

Ο γενικός στόχος της Μόδας για Ενσωμάτωση είναι να προωθήσει την κοινωνική και εργατική ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων που βρίσκονται σε κίνδυνο περιθωριοποίησης, μέσω ενός δοκιμασμένου καινοτόμου προγράμματος κατάρτισης της ΕΕΚ και συνδέεται με τον τομέα της αιμόφορου μόδας. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα προβλέπει την ενίσχυση της πρόσβασης μεταναστών και προσφύγων με χαμηλή ειδίκευση σε ΕΕΚ βάσει αποτελεσμάτων, μέσω ευέλικτων μαθησιακών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένων βασικών ικανοτήτων (γλώσσες και επιχειρηματικότητα) στα προγράμματα σπουδών εντός ενός διαπολιτισμικού πλαισίου.

Υπό αυτήν την έννοια, η κοινωνική ένταξη είναι ο κινητήρας του έργου μας. Μέσω της καινοτομίας και της ΕΕΚ, θέλουμε να προωθήσουμε την ισότητα, την κοινωνική ένταξη και την ενσωμάτωση στην εργασία, την πολυμορφία, τον διαπολιτισμικό διάλογο και τη μη διάκριση ομάδων. Επιπλέον, το πρόγραμμα προάγει επίσης την επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτών, εκπαιδευτικών και συμβούλων ΕΕΚ σε ΜΚΟ, σε κέντρα ΕΕΚ, σε κέντρα εκπαίδευσης και κοινωνικών επιχειρήσεων για την από κοινού εφαρμογή καινοτόμων προγραμμάτων σπουδών που επιτυγχάνουν τον προαναφερθέντα στόχο και την προώθηση της ένταξης τους στους τομείς της ραπτικής, της ανακύκλωσης, της μόδας και του σχεδίου.

Ως εκ τούτου, το πρόγραμμα «Μόδα για Ενσωμάτωση» θα αυξήσει τις ευκαιρίες ένταξης στην εργασία για μετανάστες και πρόσφυγες, ενώ ταυτόχρονα θα βελτιώσει επίσης την ανάπτυξη των επαγγελματιών της ΕΕΚ στους τομείς της ραπτικής, της ανακύκλωσης, της μόδας και του σχεδιασμού.

Για να επιτευχθεί αυτό, ο καθορισμός ενός πλαισίου ικανοτήτων για τους επαγγελματίες ΕΕΚ που εργάζονται στους προαναφερθέντες τομείς –και ειδικά για εκείνους που εργάζονται με πρόσφυγες ή μετανάστες που κινδυνεύουν να αποκλειστούν– είναι το πρώτο βήμα για το σχεδιασμό των δράσεων και του υλικού κατάρτισης. Επίσης, η εμβάθυνση των παραγόντων για την πρόσβαση προσφύγων και μεταναστών στην ΕΕΚ και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτές είναι σημαντικά για το σχεδιασμό των μαθησιακών προσεγγίσεων.

Σχετικά με αυτό το αρχείο

Αυτό το αρχείο κατανέμεται σε δύο ενότητες:

- Στην πρώτη ενότητα, **Πλαίσιο Ικανοτήτων**, καθορίζουμε το σύνολο των ικανοτήτων που προσδιορίζονται ως πιο σχετικές για τον τομέα και παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου αυτοαξιολόγησης που απευθύνεται σε εκπαιδευτές ΕΕΚ.

- Στη δεύτερη ενότητα, **Πρόοδος-Εξέλιξη**, συγκεντρώνουμε τις αναφορές από χώρες εταίρους και παρουσιάζουμε τα κύρια ευρήματα σχετικά με τις δυσκολίες πρόσβασης των μεταναστών και των προσφύγων στα συστήματα της ΕΕΚ. Αυτή η ενότητα συμπληρώνεται με τις απαντήσεις που παρέχονται από εκπαιδευτές ΕΕΚ στα ερωτηματολόγια.

2. ΠΛΑΙΣΙΟ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

Πλαίσιο ικανοτήτων για εκπαιδευτές ΕΕΚ στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας

Σύμφωνα με το CEDEFOP (2009), ένα πλαίσιο ικανοτήτων είναι μια γενική περιγραφή των δεξιοτήτων, των γνώσεων και των ευρύτερων ικανοτήτων που πρέπει να διαθέτουν οι εκπαιδευτικοί, οι εκπαιδευτές και οι υπεύθυνοι για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση σε υψηλό επίπεδο. Ένα τέτοιο πλαίσιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί όταν τα προγράμματα σπουδών ή τα προγράμματα κατάρτισης έχουν σχεδιαστεί για την αρχική και συνεχή εκπαίδευση των επαγγελματιών της διδασκαλίας.

Η ανάπτυξη ενός πλαισίου ικανοτήτων για εκπαιδευτές που εργάζονται στον τομέα της ραπτικής, της ανακύκλωσης, της μόδας και του σχεδιασμού, στοχεύει στην παροχή εκπαιδευτών και παρόχων κατάρτισης όπως οργανισμοί, ιδρύματα και ΜΚΟ, με κοινή αναφορά την ανάπτυξη μαθημάτων κατάρτισης που απευθύνονται σε μετανάστες και πρόσφυγες. Το σύνολο ικανοτήτων που περιλαμβάνεται στο πλαίσιο βασίζεται σε:

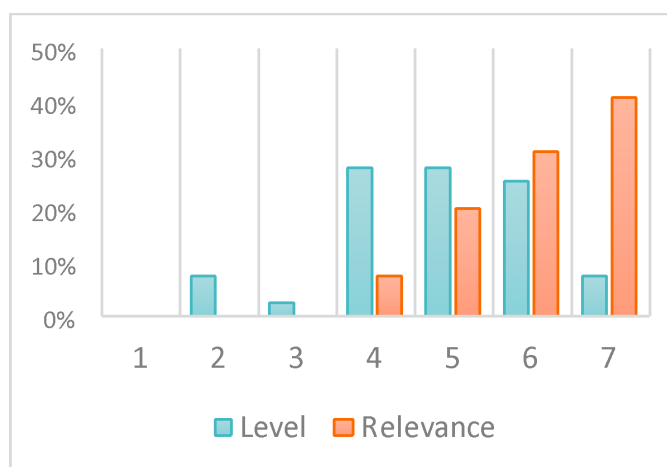
- την προηγούμενη εμπειρία των εταίρων που ανέπτυξαν το «MAMALYONA», το «FABRIC REPUBLIC» και το «SOCIAL CHIC», διαφορετικά προγράμματα κατάρτισης που απευθύνονται σε μετανάστες και πρόσφυγες που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό. Για το σχεδιασμό του έργου, ένα αρχικό σύνολο ικανοτήτων που έπρεπε να ενισχυθεί μεταξύ των εκπαιδευτών των οργανισμών προσδιορίστηκε από τους εταίρους.
- σύντομη αναθεώρηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας για το θέμα.

Ως αποτέλεσμα, οι ακόλουθες ικανότητες έχουν επιλεγεί για να αποτελέσουν μέρος του πλαισίου:

1. Γνώση και χρήση συνδυασμένων μεθοδολογιών μάθησης.
2. Γνώση και χρήση μεθοδολογιών μάθησης βάσει εργασίας.
3. Γνώση των αναγκών της αγοράς εργασίας και των ευκαιριών εργασίας
4. Διαπολιτισμική προσέγγιση ευαισθητοποίησης.
5. Διαπολιτισμικές δεξιότητες επικοινωνίας.
6. Ικανότητα ενσωμάτωσης της κοινωνικής και πολιτιστικής ποικιλομορφίας της ομάδας στο εκπαιδευτικό περιεχόμενο και στις μαθησιακές διαδικασίες.

1. Γνώση και χρήση συνδυασμένων μεθοδολογιών μάθησης

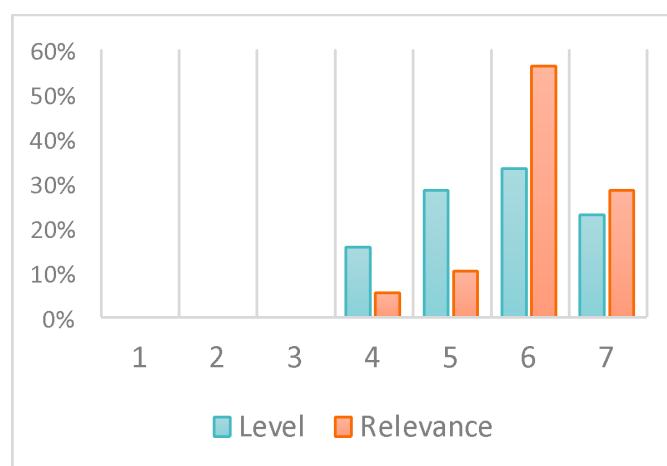
(εκείνοι που συνδυάζουν τη χρήση ΤΠΕ με προσωπικές παιδαγωγικές)

Μέσος Όρος Επιπέδου Ικανοτήτων	Μέσος Όρος Συνάφειας Ικανοτήτων
4,85	6,05

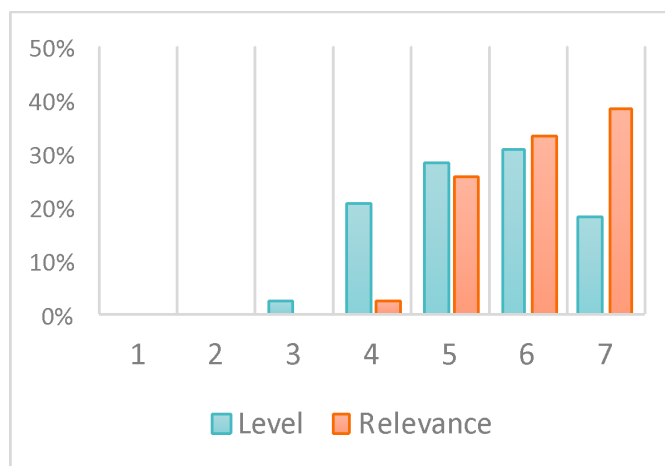
2. Γνώση και χρήση μεθοδολογιών μάθησης βάσει εργασίας

(εκείνοι που αναδημιουργούν ένα πραγματικό εργασιακό περιβάλλον)

Μέσος Όρος Επιπέδου Ικανοτήτων	Μέσος Όρος Συνάφειας Ικανοτήτων
5,64	6,08

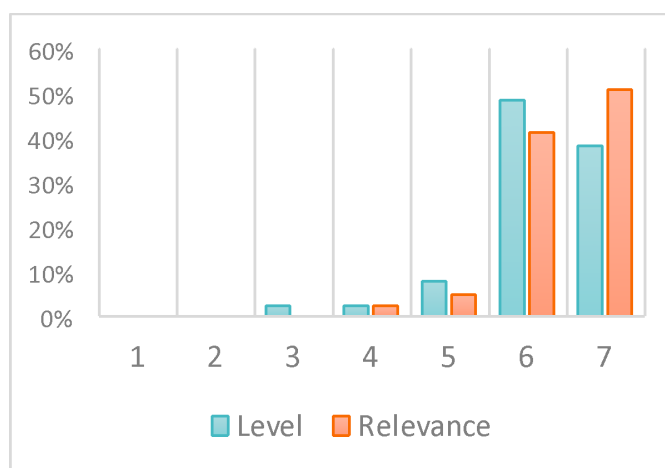
3. Γνώση των αναγκών της αγοράς εργασίας και των ευκαιριών εργασίας

Μέσος Όρος Επιπέδου Ικανοτήτων	Μέσος Όρος Συνάφειας Ικανοτήτων
5,41	6,08

4. Διαπολιτισμική προσέγγιση ευαισθητοποίησης

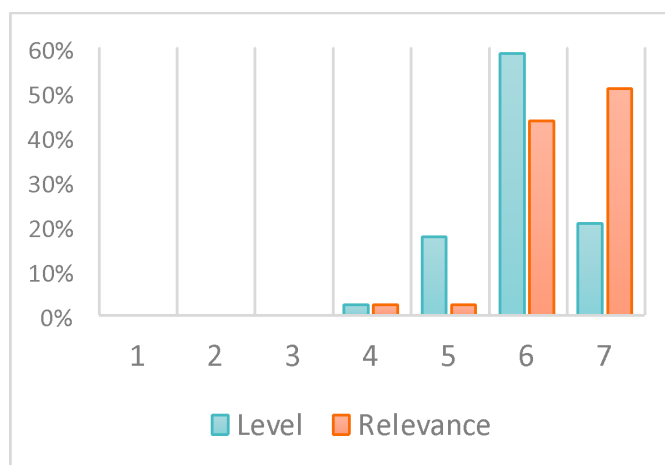
(αναφέρεται στην ευαισθητοποίηση του ατόμου για τον δικό του και για άλλους πολιτισμούς, την ικανότητά του να κατανοεί και να σέβεται τους ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς και να βλέπει ένα γεγονός από μία ή περισσότερες πολιτιστικές προοπτικές)

Μέσος Όρος Επιπέδου Ικανοτήτων	Μέσος Όρος Συνάφειας Ικανοτήτων
6,18	6,41

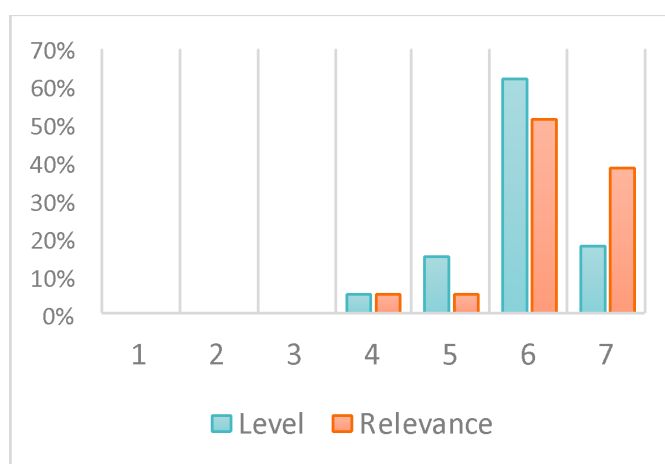
5. Διαπολιτισμικές δεξιότητες επικοινωνίας

(κατανοήστε ένα σύνολο ικανοτήτων που απαιτούνται για την επικοινωνία ή την ανταλλαγή πληροφοριών, με άτομα από άλλους πολιτισμούς και κοινωνικές ομάδες)

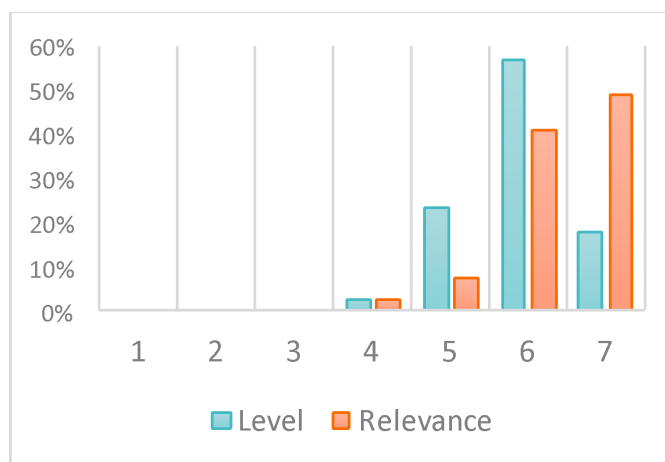
Μέσος Όρος Επιπέδου Ικανοτήτων	Μέσος Όρος Συνάφειας Ικανοτήτων
5,97	6,44

6. Ικανότητα ενσωμάτωσης της κοινωνικής και πολιτιστικής ποικιλομορφίας της ομάδας στο εκπαιδευτικό περιεχόμενο και στις μαθησιακές διαδικασίες

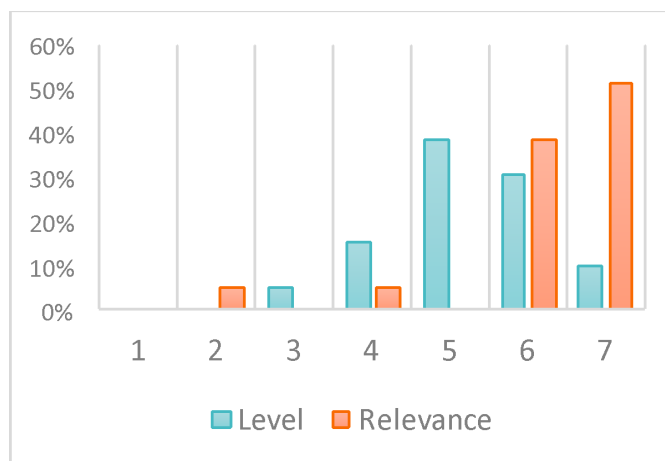
Μέσος Όρος Επιπέδου Ικανοτήτων	Μέσος Όρος Συνάφειας Ικανοτήτων
5,92	6,23

7. Γνώσεις σχετικά με τον τρόπο ενσωμάτωσης της ισότητας των φύλων στο εκπαιδευτικό περιεχόμενο και στις μαθησιακές διαδικασίες

Μέσος Όρος Επιπέδου Ικανοτήτων	Μέσος Όρος Συνάφειας Ικανοτήτων
5,90	6,36

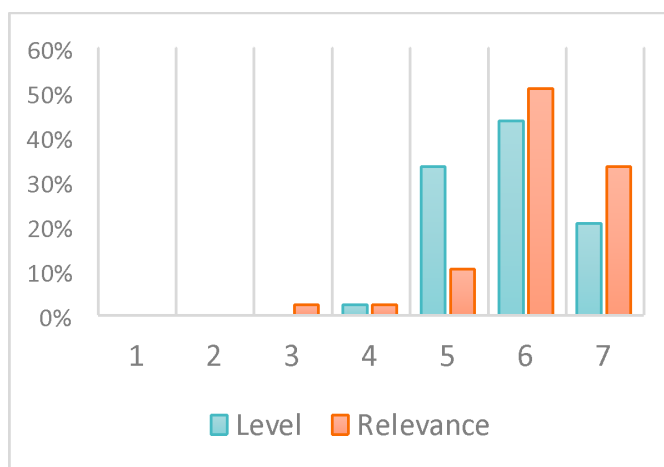
8. Ικανότητα αντιμετώπισης της αποθάρρυνσης των μαθητών

Μέσος Όρος Επιπέδου Ικανοτήτων	Μέσος Όρος Συνάφειας Ικανοτήτων
5,26	6,21

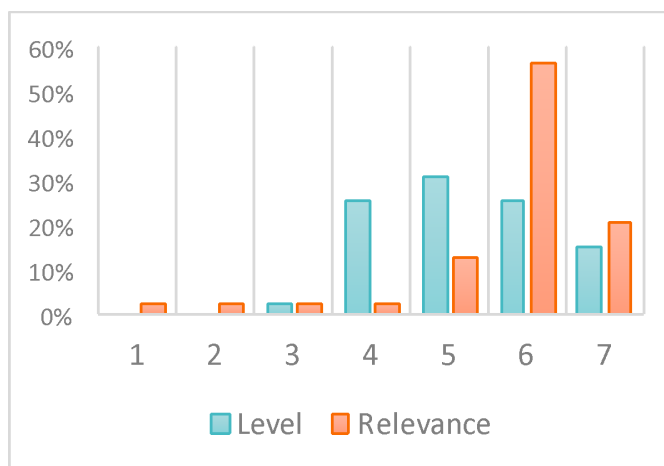
9. Ικανότητα διαχείρισης των δυναμικών μιας ομάδας

(δηλαδή αντιμετώπιση αντιπαράθεσεων και διαταραχών στις ομάδες μάθησης)

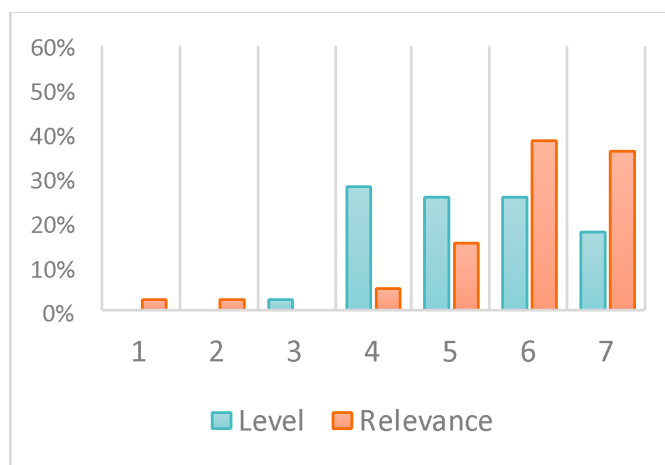
Μέσος Όρος Επιπέδου Ικανοτήτων	Μέσος Όρος Συνάφειας Ικανοτήτων
5,82	6,10

10. Ικανότητες καθοδήγησης

Μέσος Όρος Επιπέδου Ικανοτήτων	Μέσος Όρος Συνάφειας Ικανοτήτων
5,26	5,72

11. Συμβουλευτικές δεξιότητες

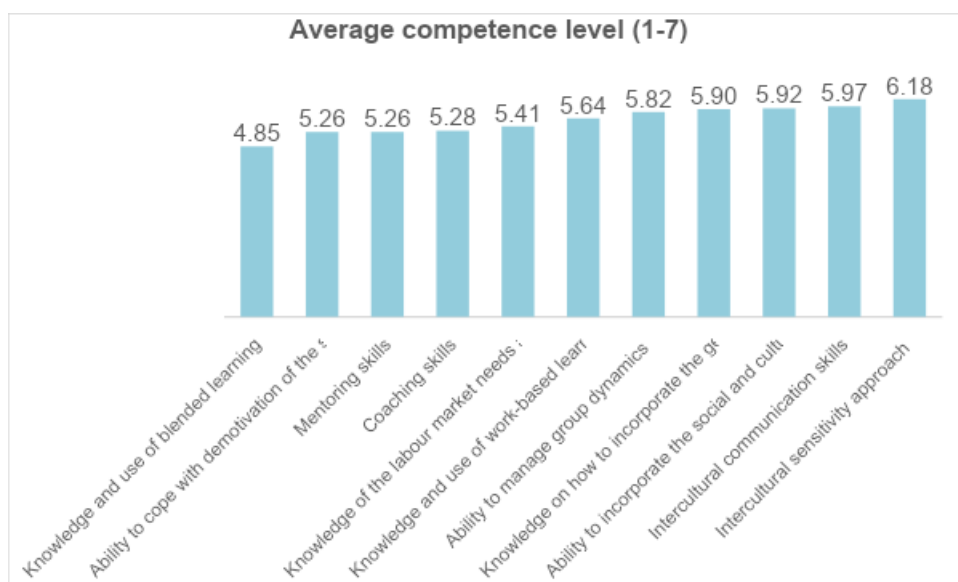
Μέσος Όρος Επιπέδου Ικανοτήτων	Μέσος Όρος Συνάφειας Ικανοτήτων
5,28	5,87

Μέσος Όρος Επιπέδου Ικανοτήτων

Όσον αφορά το μέσο επίπεδο ικανότητας, οι ικανότητες στις οποίες οι εκπαιδευτές υπερέρχουν περισσότερο σύμφωνα με το ερωτηματολόγιο είναι:

- Διαπολιτισμική προσέγγιση ευαισθητοποίησης: μέσος όρος 6,18 / 7.
- Διαπολιτισμικές δεξιότητες επικοινωνίας: μέσος όρος 5,97 / 7.
- Ικανότητα ενσωμάτωσης της κοινωνικής και πολιτιστικής ποικιλομορφίας της ομάδας στο εκπαιδευτικό περιεχόμενο και στις μαθησιακές διαδικασίες: κατά μέσο όρο 5,92 / 7.
- Γνώσεις σχετικά με τον τρόπο ενσωμάτωσης της ισότητας των φύλων στο εκπαιδευτικό περιεχόμενο και τις μαθησιακές διαδικασίες: κατά μέσο όρο 5,90 / 7.

Η χαμηλότερη βαθμολογία ήταν η «Γνώση και χρήση συνδυασμένων μεθοδολογιών μάθησης», με μέσο όρο 4,85 / 7.

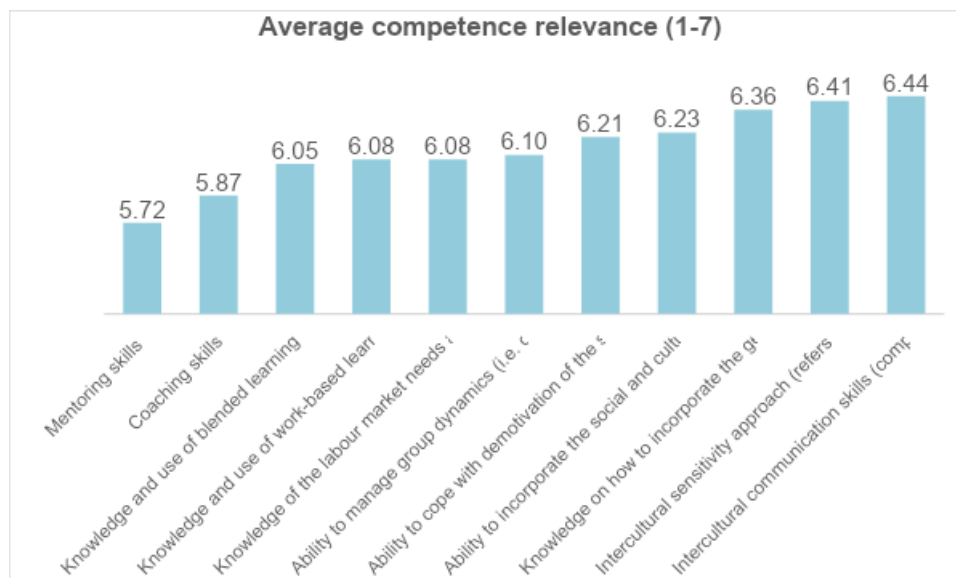

Μέσος όρος Συνάφειας Ικανοτήτων

Όσον αφορά τον μέσο όρο του επιπέδου των ικανοτήτων, οι ικανότητες που οι εκπαιδευτές θεωρούν πιο σχετικές με την απόδοση της εργασίας τους είναι:

- Διαπολιτισμικές δεξιότητες επικοινωνίας: μέσος όρος 6,44 / 7.
- Διαπολιτισμική προσέγγιση ευαισθητοποίησης: μέσος όρος 6,41 / 7.
- Γνώσεις σχετικά με τον τρόπο ενσωμάτωσης της ισότητας των φύλων στο εκπαιδευτικό περιεχόμενο και τις μαθησιακές διαδικασίες: μέσος όρος 6,36 / 7.

Οι ικανότητες με τη χαμηλότερη βαθμολογία ως προς τη συνάφεια ήταν οι «Ικανότητες καθοδήγησης», με μέσο όρο 5,72 / 7 και οι «Συμβουλευτικές δεξιότητες» με μέσο όρο 5,87 / 7.

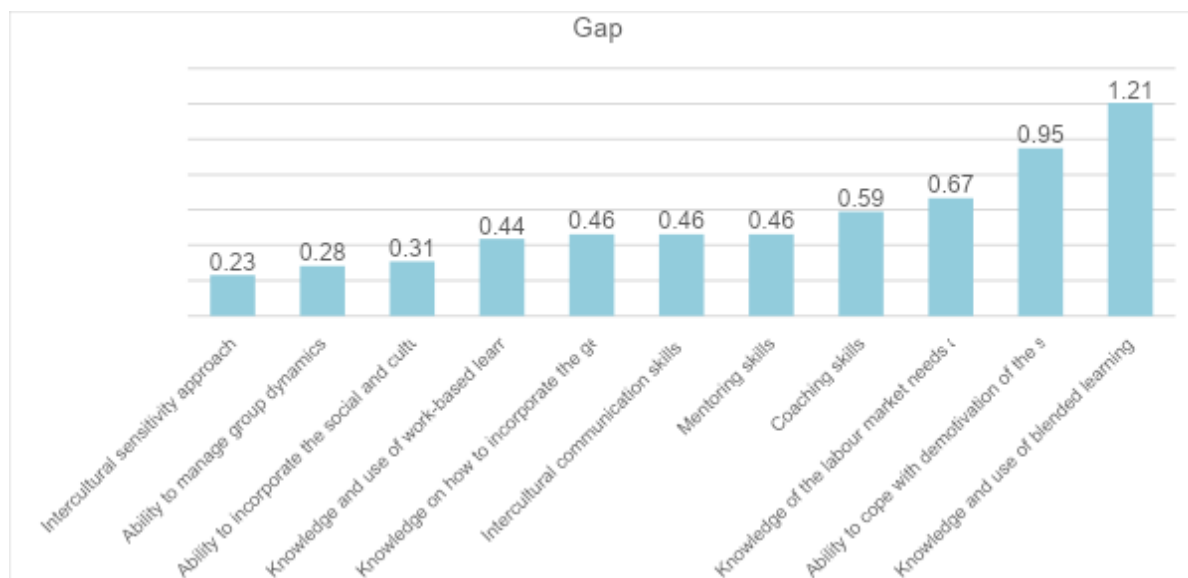
Κενά που εντοπίστηκαν

Σύμφωνα με τις απαντήσεις, υπάρχει μια αντιστοιχία μεταξύ της συνάφειας και του επιπέδου ικανοτήτων που κατέχουν οι εκπαιδευτές που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο. Τόσο οι «Διαπολιτισμικές δεξιότητες επικοινωνίας» όσο και η «Διαπολιτισμική προσέγγιση ευαισθητοποίησης» κατατάχθηκαν ως οι υψηλότερες στις δύο ενότητες.

Από την άλλη πλευρά, τα μεγαλύτερα κενά μεταξύ της συνάφειας και του επιπέδου ικανοτήτων εντοπίζονται στη «Γνώση και χρήση συνδυασμένων μεθοδολογιών μάθησης» και την «Ικανότητα αντιμετώπισης της αποθάρρυνσης των μαθητών».

Στα ακόλουθα σχήματα παρουσιάζουμε τα κενά μεταξύ της συνάφειας και του επιπέδου για όλες τις ικανότητες:

Ανάγκες εκπαίδευσης και εντοπισμός εμποδίων

Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε ένα τμήμα που αποσκοπούσε στον εντοπισμό, αφενός, των αναγκών για κατάρτιση των επαγγελματιών που θα μπορούσαν να βελτιώσουν την επαγγελματική τους απόδοση στον τομέα της κατάρτισης ΕΕΚ, για κοινωνική και εργασιακή ενσωμάτωση μεταναστών και προσφύγων και αφετέρου, τα κύρια εμπόδια που αντιμετωπίζουν κατά την προσέγγιση αυτής της ομάδας-στόχου.

Εδώ παρουσιάζουμε συγκεντρωμένες τις απαντήσεις με λίγα λόγια. Μπορείτε να βρείτε τις πλήρεις απαντήσεις που δόθηκαν από τους ερωτηθέντες στην Ενότητα 2.

❖ **Ανάγκες για εκπαίδευση.** Στην ερώτηση: «Έχετε συγκεκριμένες ανάγκες για εκπαίδευση που θα μπορούσαν να βελτιώσουν την απόδοση στην εργασία σας στον τομέα της κατάρτισης ΕΕΚ, σε σχέση με την κοινωνική και εργασιακή ενσωμάτωση των μεταναστών και των προσφύγων; Εάν ναι, τι είναι αυτό;». 23 από τους επαγγελματίες έκαναν αναφορά σε διαφορετικούς τομείς εκπαίδευσης που θα μπορούσαν να είναι σχετικοί με τη βελτίωση της απόδοσης στην εργασία τους. Αυτοί οι διαφορετικοί τομείς είναι, κυρίως, οι εξής:

- ο Διαπολιτισμικές ικανότητες. Αν και η διαπολιτισμική επικοινωνία και η διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση ήταν δύο από τις υψηλότερες ικανότητες όσον αφορά την αξιολόγηση επιπέδου, πολλές από τις απαντήσεις στις ανάγκες για εκπαίδευση αναφέρονται σε αυτά. Αναφέρεται συχνά η ανάγκη για καλύτερη κατανόηση του πολιτιστικού υποβάθρου των εκπαιδευόμενων μεταναστών και προσφύγων, όπως η απόκτηση εργαλείων για τη βελτίωση της επικοινωνίας με τους εκπαιδευόμενους από διαφορετικά πολιτιστικά υπόβαθρα.
- ο Ικανότητες που σχετίζονται με την κοινωνική παρέμβαση. Μερικοί από τους εκπαιδευτές έχουν εντοπίσει ανάγκες για εκπαίδευση που σχετίζονται με το γεγονός ότι οι εκπαιδευόμενοι μετανάστες και πρόσφυγες αντιμετωπίζουν συχνά δύσκολες κοινωνικοοικονομικές καταστάσεις. Η απόκτηση εργαλείων για την αντιμετώπιση αυτών θεωρείται σημαντική. Μια από αυτές είναι η ικανότητα αντιμετώπισης συγκρούσεων στην ομάδα. Επίσης, η γνώση των αναγκών της αγοράς εργασίας και των ευκαιριών εργασίας αναγνωρίζεται επίσης ως σημαντική ανάγκη από ορισμένους εκπαιδευτές.
- ο Μεθοδολογίες εκπαίδευσης. Ορισμένες απαντήσεις επεσήμαναν την ανάγκη εκπαίδευσης στη χρήση διαδικτυακών μεθοδολογιών και εργαλείων.

❖ **Προκλήσεις.** Στην ερώτηση "Σύμφωνα με την εμπειρία σας, ποιες είναι οι κύριες προκλήσεις (αν υπάρχουν) που αντιμετωπίζετε όταν προσεγγίζετε εκπαιδευόμενους μετανάστες ή πρόσφυγες;" Απάντησαν 28 εκπαιδευτές, υποδεικνύοντας τα ακόλουθα βασικά εμπόδια:

- ο Διαπολιτισμικότητα. Οι εκπαιδευτές επεσήμαναν συχνά τα γλωσσικά εμπόδια ως μία από τις κύριες προκλήσεις, και επίσης η ποικιλομορφία του πολιτιστικού υποβάθρου των εκπαιδευόμενων αναγνωρίστηκε ως ένα σημαντικό και δύσκολο ζήτημα. Η ύπαρξη στερεοτύπων και παραπληροφόρησης σχετικά με τους μετανάστες και τους πρόσφυγες μεταξύ των εκπαιδευτών ήταν παρόμοια.
- ο Χρειάζεται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση. Η κατανόηση της ζωής των εκπαιδευόμενων, λαμβάνοντας υπόψη και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν σε πολλούς τομείς της ζωής τους πέρα από το εκπαιδευτικό πλαίσιο (στέγαση, οικονομικές ανάγκες...), είναι επίσης μια πρόκληση που εντοπίζουν οι εκπαιδευτές.
- ο Η ενεργή συμμετοχή των ομάδων-στόχων σε δραστηριότητες κατάρτισης (μετανάστες και πρόσφυγες που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό) θεωρείται σημαντική πρόκληση. Συχνά η οικονομική τους κατάσταση τους εμποδίζει να συνεχίσουν την εκπαίδευση. Μερικοί εκπαιδευτές επισημαίνουν την έλλειψη των κινήτρων των εκπαιδευόμενων ως πρόκληση για αντιμετώπιση.

- ο Επισημαίνονται επίσης τα διοικητικά εμπόδια, που συνδέονται με νομικές απαιτήσεις που περιορίζουν την πρόσβαση των μεταναστών και των προσφύγων σε προγράμματα κατάρτισης.
- ❖ **Πώς να ξεπεράσετε τις προκλήσεις.** Ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να προτείνουν λύσεις στις προηγούμενες εντοπισμένες προκλήσεις. Οι ακόλουθες προτάσεις ξεχώρισαν:
- ο Εκπαίδευση των επαγγελματιών και απόκτηση επικοινωνιακών δεξιοτήτων, που στοχεύουν ειδικά στην παροχή εργαλείων στους επαγγελματίες για καλύτερη επικοινωνία και στη βελτίωση της αμοιβαίας διαπολιτισμικής κατανόησης.
 - ο Κοινή χρήση χώρων εργασίας μεταξύ επαγγελματιών του κλάδου.
 - ο Προώθηση και ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ οργανισμών (ΜΚΟ, ιδρυμάτων ΕΕΚ, δημόσιων ιδρυμάτων) που συνεργάζονται με την ομάδα-στόχο.
 - ο Δημιουργία νέων ευκαιριών εργασίας.
 - ο Προώθηση μαθησιακών περιβαλλόντων που βασίζονται στην αμοιβαία κατανόηση.

3. ΠΡΟΟΔΟΣ-ΕΞΕΛΙΞΗ: Προκλήσεις και εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες και οι πρόσφυγες κατά την πρόσβαση σε προγράμματα ΕΕΚ στην Ευρώπη

Σε αυτήν την ενότητα παρουσιάζουμε την πρόοδο-εξέλιξη σε σχέση με τις προκλήσεις και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες και οι πρόσφυγες στην Ελλάδα, την Ιταλία, το Βέλγιο και την Ισπανία όταν έχουν πρόσβαση σε συστήματα ΕΕΚ. Μπορείτε να βρείτε τις πλήρεις βιβλιογραφικές αναφορές που χρησιμοποιούνται για την επεξεργασία της στο Παράρτημα ΙΙΙ.

ΕΛΛΑΔΑ

Αναμφίβολα, οι πρόσφυγες πρέπει να αντιμετωπίσουν μια πληθώρα προκλήσεων κατά τη διάρκεια μαθημάτων ΕΕΚ στην Ελλάδα. Επομένως, το παρόν άρθρο θα προσπαθήσει να επισημάνει τα κύρια εμπόδια και να περιγράψει τις συνθήκες που επικρατούν στην Ελλάδα στον τομέα της εκπαίδευσης προσφύγων και του συστήματος ΕΕΚ.

Πρώτα απ'όλα, η συντριπτική πλειονότητα των προσφύγων έχουν **χαμηλό ή καθόλου ακαδημαϊκό υπόβαθρο**, καθώς προέρχονται από αγροτικές κοινότητες ή έχουν ασχοληθεί μόνο με χειρωνακτική εργασία, που κυριαρχείται από ανειδίκευτους ή ημι-ειδικευμένους εργαζόμενους, όπου η σωματική προσπάθεια είναι πιο απαιτητική από την ψυχική. Κατά συνέπεια, είναι αναπόφευκτο οι πρόσφυγες να αγωνίζονται για να προσαρμοστούν σε πρωτοφανή εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, πόσο μάλλον να εγκατασταθούν σε μια τάξη για να απορροφήσουν και να εφαρμόσουν τις γνώσεις που μαθαίνουν.

Η διάδοση της γνώσης και ο εφοδιασμός των προσφύγων με δεξιότητες χρήσιμες για την αγορά εργασίας, προϋποθέτει την απόκτηση της ελληνικής γλώσσας. Προφανώς, το δεύτερο είναι και ένα από τα πιο κρίσιμα ζητήματα, δηλαδή το **γλωσσικό εμπόδιο** που έχουν οι πρόσφυγες και οι προκλήσεις της εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, αν και αυτό αφορά περισσότερους ενήλικες παρά νέους. Το διαφορετικό γλωσσικό υπόβαθρο (Αραβικά, Κουρδικά κ.λπ.) διαφέρει πολύ από την ελληνική γλώσσα, καθώς οι αρχές των γλωσσών που συγκρίνονται έχουν σημαντικές ομοιότητες ως προς τη μορφολογία και τη φωνολογία. Ανεξάρτητα από την ελληνική γλώσσα, το εμπόδιο επικοινωνίας εξακολουθεί να υπάρχει και γενικότερα, καθώς οι εκπαιδευτικοί δυσκολεύονται να επικοινωνούν με τα παιδιά και τους γονείς τους στα αγγλικά, προκαλώντας έτσι πολύπλευρα ζητήματα¹.

Ακόμα και σε περιπτώσεις όπου οι πρόσφυγες έχουν ακαδημαϊκό υπόβαθρο, υπάρχουν αναφορές όπου πολλοί διέκοψαν την πανεπιστημιακή τους εκπαίδευση λόγω του πολέμου και δεν απέκτησαν ποτέ τίτλο ή πτυχίο, άλλοι ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους αλλά δεν κατάφεραν να φέρουν μαζί τους το πτυχίο (τη βεβαίωση ολοκλήρωσης σπουδών) κατά τη μετανάστευση, δημιουργώντας άλλα προβλήματα, όπως είναι η επαλήθευση της

¹https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2017/16_06_17_Epistimoniki_Epitropi_Prosfygon_YPPEH_Apotimisi_Protaseis_2016_2017_Final.pdf

εκπαίδευσης και η δυσκολία στην αναγνώριση και την απόδοση των σημείων ECVET². **Χωρίς να αναγνωρίζουμε σωστά τις εκπαιδευτικές ανάγκες των προσφύγων, είναι δύσκολο να οικοδομήσουμε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον αφιερωμένο στην κάλυψη αυτών των αναγκών.**

Εκτός από όσα ειπώθηκαν μέχρι στιγμής, είναι ευρέως διαδεδομένο ότι το σύστημα Ε.Ε.Κ στην Ελλάδα και οι υποδομές του (Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης ή Ι.Κ.Κ., Επαγγελματικό Γυμνάσιο – Λύκειο, ΕΠΑΛ κ.λπ.) λείπουν από άποψη ποιότητας και ποσότητας. Οι εκπαιδευτικές κατασκευές και εγκαταστάσεις ενδέχεται να μην είναι καλά εξοπλισμένες με κατάλληλες μηχανές ή με άλλα απαραίτητα εργαλεία για τη διευκόλυνση της εκπαίδευσης, και ακόμη και αν είναι η ποσότητα τους δεν θα είναι αρκετή για τον κάθε μαθητή. . Όσον αφορά **το προσωπικό, τα εκπαιδευτικά ινστιτούτα μπορεί να έχουν έλλειψη προσωπικού και το προσωπικό που εργάζεται μπορεί να στερείται κατάρτισης και εμπειρίας**, καθώς οι πρόσφυγες χρειάζονται ειδική μεταχείριση λόγω του διαφορετικού υποβάθρου και της νοοτροπίας τους. Το κενό στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών είναι αποτέλεσμα της ανεπαρκούς υποστήριξης από την κυβέρνηση, ενώ η ανεπαρκής εμπειρία είναι αποτέλεσμα της ξαφνικής εισροής προσφύγων πριν από λίγα χρόνια.

ΙΤΑΛΙΑ

Οι πληροφορίες που παρέχονται παρακάτω έχουν συλλεχθεί χάρη στις ακόλουθες πηγές:

- Γραφείο Ερευνών (ανατρέξτε στη βιβλιογραφία στο παράρτημα ΙΙΙ).
- Η πρακτική εμπειρία της «Social Chic» στην εκπαίδευση στο χώρο της ραπτικής, της μόδας και του σχεδιασμού που απευθύνεται σε μετανάστες και πρόσφυγες.
- Πληροφορίες που παρέχονται από τους κοινωνικούς λειτουργούς της «MondoDonna» που συντονίζουν τις εγκαταστάσεις υποδοχής «SAI» και «CAS» στην πόλη της Μπολόνια.

Το έγγραφο στοχεύει να αναλύσει ποια είναι τα κύρια εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες και οι πρόσφυγες και συγκεκριμένα στην πρόσβασή τους σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK) στην Ιταλία. Πράγματι, «τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK) μπορούν να βοηθήσουν τους μετανάστες με την αγορά εργασίας, ώστε να βρουν θέσεις εργασίας που να ταιριάζουν στις δεξιότητες και τα προσόντα τους³». Πριν απαριθμήσετε τα κύρια εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες και οι πρόσφυγες στην πρόσβασή τους σε προγράμματα EEK στην Ιταλία, είναι σημαντικό να αναπτύξετε εν συντομία τα κύρια χαρακτηριστικά του τρέχοντος εθνικού συστήματος υποδοχής.

Στην Ιταλία, **το εθνικό σύστημα υποδοχής για πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο, το λεγόμενο Σύστημα Ένταξης και Καλωσορίσματος (SAI - ΣΕΚ)⁴, - δημιουργήθηκε το 2002⁵ με**

² <https://www.eliamap.gr/wp-content/uploads/2018/03/Skleparis-Policy-Brief-GREECE.pdf>

³ European Centre for the Development of Vocational Training, “Vocational Education and Training: Bridging Refugee and Employer needs”, 2017 (www.cedefop.europa.eu/cs/publications-and-resources/publications/9120);

⁴ Denomination provided for by the D.L. 130/2020 “Urgent provisions on immigration and security”;

⁵ Law n.189/2002;

την προηγούμενη ονομασία «SPRAR - Υπηρεσία Προστασίας για τους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες» υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εσωτερικών - ο εθνικός συντονιστής που παρέχει πληροφορίες, συμβουλές, τεχνική υποστήριξη, παρακολουθεί και προωθεί - και των τοπικών αρχών. Τα άτομα που εισέρχονται στην Ιταλία ως οικονομικοί μετανάστες ή που αναζητούν διεθνή προστασία, κατευθύνονται από το κεντρικό σύστημα «SAI» και τις τοπικές αρχές - κρατικά γραφεία, όπως οι Νομαρχίες, καθώς και οι Δήμοι και οι Περιφερειακές Αρχές - που, με τη σειρά τους, τους φιλοξενούν σε καταφύγια ή κέντρα υποδοχής. Το πρώην SPRAR - το οποίο δημιουργήθηκε ως ένα «συνηθισμένο και απλό» σύστημα - δεν μπόρεσε να ανταποκριθεί στα αυξανόμενα αιτήματα προσφύγων και αιτούντων άσυλο, δεδομένου ότι από τις αρχές του 2014 έχουν υπάρξει μαζικές ροές ξένων που ζητούν άσυλο στην Ευρώπη: περίπου 170.000 άτομα έφτασαν στην Ιταλία και 65.000 υπέβαλαν αίτηση ασύλου το 2014 λόγω του Κανονισμού του Δουβλίνου. Κατά συνέπεια, η κυβέρνηση, οι περιφέρειες και οι τοπικές αρχές έχουν καταρτίσει ένα εθνικό σχέδιο και ένα Σύστημα Υποδοχής (CAS)⁶.

Από το 2018, έχουν προβλεφθεί πολλές δραστικές αλλαγές στον σχεδιασμό του ιταλικού συστήματος υποδοχής και ένταξης, το οποίο επί του παρόντος κάνει έναν σαφή διαχωρισμό μεταξύ των **αιτούντων άσυλο και των προσφύγων ή των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στις υπηρεσίες ένταξης**. Αυτό δυστυχώς δημιουργεί ένα επίπεδο ποιότητας, βασισμένο κυρίως στην κατάσταση των μεταναστών, στην παροχή υπηρεσιών κοινωνικής και οικονομικής ολοκλήρωσης/στήριξης. Το Σύστημα Υποδοχής που φιλοξενεί αιτούντες άσυλο αξιολογεί τις συνθήκες υγείας του αιτούντος και των πιθανών ειδικών αναγκών του, **αλλά δεν προβλέπει την παροχή υπηρεσιών ένταξης**. Ενώ ο σκοπός της μεταρρύθμισης του 2018 ήταν να παρέχει πόρους σε εκείνους που θα επωφεληθούν από την διεθνή προστασία στην Ιταλία. Αυτό σημαίνει διαμονή χωρίς πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, όπως μαθήματα ιταλικών, νομική υποστήριξη, επαγγελματικό προσανατολισμό, ψυχολογική βοήθεια, οι οποίες είναι μόνο για πρόσφυγες και δικαιούχους διεθνούς προστασίας μόνο.

Το πρώτο εμπόδιο που αντιμετώπισαν οι μετανάστες και οι πρόσφυγες στην πρόσβαση σε προγράμματα ΕΕΚ στην Ιταλία συνδέεται με την **κακή κατανόηση της ιταλικής γλώσσας**. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το ισχύον εθνικό σύστημα υποδοχής προβλέπει την παροχή μαθημάτων ιταλικών μόνο για δικαιούχους διεθνούς προστασίας, που φιλοξενούνται μέσω του συστήματος υποδοχής «SAI». Οι αιτούντες άσυλο που διαμαρτύρονται για τον τρέχων νόμο δεν έχουν πρόσβαση σε μαθήματα ιταλικών. Σε περιφερειακό επίπεδο, αυτό δημιουργεί ένα πρακτικό πρόβλημα στην πρόσβαση σε προγράμματα ΕΕΚ, καθώς οι δικαιούχοι πρέπει να περάσουν από μια διαδικασία επιλογής για την οποία απαιτείται ένα πιστοποιητικό γλώσσας. Αυτό επιβεβαιώνεται από την «MondoDonna» ως πάροχος υπηρεσιών σε αιτούντες άσυλο στην περιοχή «Emilia-Romagna». Από την άλλη πλευρά, έχει αναφερθεί ότι - *μέσω της διαθέσιμης βιβλιογραφίας για το θέμα και επιβεβαιώθηκε και από τους κοινωνικούς λειτουργούς που οδηγούν τους αιτούντες άσυλο στα κέντρα υποδοχής της «MondoDonna» στη Μπολόνια* - «υπάρχει δυσκολία στο να κάνουν τους νεοεισερχόμενους να κατανοήσουν τη σημασία της εκμάθησης των ιταλικών. Πολλοί αιτούντες άσυλο θα προτιμούσαν να απασχοληθούν/εργαστούν και να κερδίσουν γρήγορα χρήματα, χωρίς να κατανοήσουν πραγματικά τη σημασία της εκμάθησης της γλώσσας

⁶ Joint State-Region Conference, 10 July 2014;

πρώτα»⁷. Αντίθετα, οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας που φιλοξενούνται μέσω του συστήματος υποδοχής «SAI» εγγράφονται σε μαθήματα ιταλικών και θέλουν να αποκτήσουν πιστοποιητικό γλώσσας, καθώς αυτό χρηματοδοτείται μέσω του ίδιου του προγράμματος «SAI». Επιπλέον, ακόμη και για τα άτομα που κατανοούν την ιταλική γλώσσα, η συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης στο χώρο εργασίας μπορεί να είναι πρακτικά δύσκολη, λόγω της χρήσης συγκεκριμένων ορολογιών, οι οποίες δεν είναι πάντοτε κατανοητές από αυτούς. Εν κατακλείδι, το επίπεδο γνώσεων στην ιταλική γλώσσα είναι ένα από τα βασικά κριτήρια για την απόκτηση εργασίας μόλις τελειώσει η εκπαίδευση. Η καλή γνώση της ιταλικής είναι πράγματι μία από τις βασικές προϋποθέσεις για την απόκτηση ή την ανανέωση της άδειας διαμονής.

Στο πλαίσιο της πρόσβασης σε προγράμματα ΕΕΚ και σε υπηρεσίες απασχόλησης (π.χ. προγράμματα κατάρτισης στο χώρο εργασίας), ένα δεύτερο εμπόδιο σχετίζεται με **την ελλιπή γνώση περί εθνικής γραφειοκρατίας / αργών γραφειοκρατικών διαδικασιών**. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τους αιτούντες άσυλο. Σύμφωνα με το νόμο οι αιτούντες άσυλο πρέπει να παραμείνουν στο σύστημα «CAS» για περιορισμένο χρονικό διάστημα, δηλαδή για τον χρόνο που απαιτείται για την παρακολούθηση του αιτήματός τους για απόκτηση της άδειας διαμονής τους - και ως εκ τούτου δικαιούνται να έχουν πρόσβαση στο σύστημα υποδοχής «SAI», όπου και παραμένουν σε κέντρα υποδοχής έως και ένα έτος ή και περισσότερο. Αυτός είναι όντως ο χρόνος που απαιτείται για να διεκπεραιωθεί το καθεστώς πρόσφυγα / άδεια διαμονής τους.

Ένα άλλο εμπόδιο που σχετίζεται με τις γραφειοκρατικές διαδικασίες συνδέεται με την ικανότητα του εθνικού συστήματος να **αναγνωρίζει και να αναπτύσσει προηγούμενα επαγγελματικά / ακαδημαϊκά προσόντα και δεξιότητες**, τα οποία κατέχουν μετανάστες και πρόσφυγες. Προκειμένου να έχουν πρόσβαση σε προγράμματα ΕΕΚ και σε δραστηριότητες κατάρτισης στο χώρο εργασίας στην Ιταλία, οι μετανάστες και οι πρόσφυγες πρέπει να κατέχουν έγγραφα για να αποδείξουν τα βασικά ακαδημαϊκά τους προσόντα (π.χ. **πιστοποιητικό τριτοβάθμιας εκπαίδευσης**)· οι μετανάστες και οι πρόσφυγες δεν έχουν πάντα τέτοιου είδους εκπαιδευτικούς τίτλους, λόγω π.χ. απώλειας εγγράφων κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης ή επειδή δεν παρακολούθησαν / τελείωσαν το σχολείο στη χώρα καταγωγής τους. Επιπλέον, για να επιλεγούν σε προγράμματα ΕΕΚ, οι δικαιούχοι πρέπει να διαθέτουν έγκυρη άδεια διαμονής: το πιστοποιητικό που παρέχεται από τις τοπικές αρχές για την πιστοποίηση του αιτήματος μιας τέτοιας άδειας - ή την ανανέωσή της - δεν θεωρείται έγκυρο έγγραφο για την συμμετοχή σε προγράμματα της ΕΕΚ και για εκπαίδευση στο χώρο εργασίας. Η άδεια διαμονής είναι ένα έγγραφο που έχει εκδοθεί, μεταξύ άλλων, από την Αστυνομική Διεύθυνση. Συνοψίζοντας, τα κριτήρια επιλογής για συμμετοχή σε προγράμματα ΕΕΚ στην Ιταλία είναι πολλά για μετανάστες και πρόσφυγες.

Κατά τη διάρκεια της πανδημίας του «COVID19», οι κοινωνικοί λειτουργοί της «MondoDonna» παρατήρησαν ότι οι δικαιούχοι χρησιμοποιούν συνήθως κινητό για την πρόσβασή τους σε διαδικτυακή εκπαίδευση. Ωστόσο, ο εξοπλισμός αυτός δεν είναι ο

⁷ E.Allasino, M.Eve, G.Henry, M.Perino, "L'inserimento sociale e lavorativo dei richiedenti asilo e titolari di protezione in Piemonte" pp. 24, 2018
<http://www.byterfly.eu/islandora/object/librib:953389/datastream/PDF/content/librib%20953389.pdf>

κατάλληλος για τη λειτουργία/χρήση πλατφορμών για εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Επιπλέον, η χρήση μιας πλατφόρμας μάθησης για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση απαιτεί ένα καλό επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων που συχνά δεν έχουν οι μετανάστες.

Ένα επιπλέον εμπόδιο, το οποίο αναφέρουν οι μετανάστες και οι πρόσφυγες που εκπαιδεύονται στο χώρο εργασίας στον τομέα της γεωργίας ή σε υπηρεσίες καθαρισμού, αφορά την **έλλειψη των μέσων μεταφοράς**, που είναι σημαντικά για την έγκαιρη άφιξή τους (π.χ. για να φτάσουν στο χώρο εργασίας τους στην ύπαιθρο).

ΙΣΠΑΝΙΑ

Το δικαίωμα στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση ορίζεται στο Ισπανικό Σύνταγμα του 1978, το οποίο περιλαμβάνει το δικαίωμα στη βασική εκπαίδευση και για τον αλλοδαπό πληθυσμό. Η επαγγελματική κατάρτιση στην Ισπανία από τη δεκαετία του 1990 υπέστη εκτεταμένες αλλαγές σε μια προσπάθεια να διορθώσει τις αδυναμίες του προηγούμενου εκπαιδευτικού συστήματος και να ακολουθήσει ένα νέο ευρωπαϊκό πλαίσιο. Ενώ στο παρόν σύστημα, το οποίο βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη, υπάρχει ακόμη περιθώριο βελτίωσης [1].

Το πρόγραμμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (EEK) αποτελεί πυλώνα τόσο για τους πρόσφυγες όσο και για τους μετανάστες που θέλουν να ξεκινήσουν να εργάζονται στην Ισπανία και για την επανεκπαίδευση εκείνων που είναι ήδη μέρος της αγοράς εργασίας. Χωρίς εκπαίδευση, οι δυσκολίες και τα εμπόδια στην κοινωνική και εργασιακή ένταξη αυξάνονται σημαντικά και χωρίς μια αξιοπρεπή εργασιακή απασχόληση, η κοινωνική ενσωμάτωση είναι αδύνατη. Για τους πρόσφυγες, η κοινωνική και επαγγελματική ένταξη είναι ένας **δύσκολος και μακροπρόθεσμος στόχος** που πρέπει να επιτευχθεί, καθώς πρέπει να ξεκινήσουν από το μηδέν για διάφορους λόγους. Στην περίπτωση εκείνων που δεν γνωρίζουν την ισπανική γλώσσα, η εκμάθηση της γλώσσας είναι ο πρώτος στόχος.

Η εκμάθηση της ισπανικής γλώσσας είναι μία από τις μεγαλύτερες δυσκολίες ως προς την πρόσβαση και την συμμετοχή στην κατάρτιση EEK και κατέχει κεντρικό ρόλο για τους πρόσφυγες και τους αιτούντες διεθνή προστασία και, αν και μπορεί να φαίνεται προφανές εκ των προτέρων, αυτό δεν συνέβαινε πάντα. Η ιεράρχηση αυτού του ζητήματος και η ανάπτυξη του κλάδου διδασκαλίας της ισπανικής γλώσσας που απευθύνεται σε αλλοδαπούς, οδήγησε στην εξειδίκευση της υπηρεσίας. Αυτά τα μαθήματα ισπανικών είναι για την πλειοψηφία των ανθρώπων αυτών πολλά περισσότερα από ένα απλό μέρος για να μάθουν τη γλώσσα, καθώς αποτελεί χώρος για συνάντηση, συντροφιά, ελευθερία και γνωριμία με νέους φίλους.

Η μέση περίοδος για την αποτελεσματική επικοινωνία στη νέα γλώσσα διαρκεί περίπου 24 μήνες, ανάλογα με το προφίλ του ατόμου και τη μητρική του γλώσσα. Δεύτερον, **υπάρχουν ελάχιστα υπάρχουν σχολεία, κέντρα κατάρτισης ή εκπαιδευτικοί που είναι ειδικοί** στη διδασκαλία ισπανικών στους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες. Τρίτον, ο **σχηματισμός ομάδων είναι πάντα ετερογενής** επειδή ανταποκρίνεται στον αριθμό των ατόμων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα υποδοχής και ένταξης και όχι στο επίπεδο της γλώσσας τους.

Τέταρτον, οι **προσδοκίες εργασίας τους σημαίνουν ότι οι προσπάθειες, ο χρόνος και οι πόροι επικεντρώνονται ουσιαστικά στην αναζήτηση εργασίας**, ακόμη και όταν δεν διαθέτουν βασικό επίπεδο γνώσης των ισπανικών (CEAR 2019)⁸. Μελέτες όπως αυτές των «Van Tubergen και Kalmijn» (2005)⁹ δείχνουν ότι οι πρόσφυγες είναι λιγότερο ικανοί στη γλώσσα της χώρας υποδοχής σε σύγκριση με άλλες κατηγορίες μεταναστών. Σύμφωνα με την έρευνά, μόνο το ½ των προσφύγων, με περισσότερα από δέκα χρόνια διαμονής σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καταφέρνει να αποκτήσει προηγμένη γνώση της γλώσσας.

Εκτός από το γλωσσικό εμπόδιο, υπάρχουν και άλλες προκλήσεις που πρέπει να ξεπεραστούν κατά την πρόσβαση σε προγράμματα ΕΕΚ στην Ισπανία: **υγεία, στέγαση, ασφάλεια, κινητικότητα και οικογενειακή φροντίδα**. Ειδικά για τους μετανάστες, η κοινωνικοοικονομική αστάθεια μπορεί να τους εμποδίσει να επενδύσουν χρόνο στην κατάρτιση-εκπαίδευση. Οι πρόσφυγες είναι γενικά πιο επιρρεπείς σε προβλήματα υγείας από τον γενικό πληθυσμό και άλλες ομάδες μεταναστών και ένα σημαντικό κομμάτι από αυτούς υποφέρει από τραυματικές και συχνά βίαιες εμπειρίες που σχετίζονται με την αναγκαστική μετανάστευσή τους (ΟΟΣΑ, 2016). Οι πρόσφυγες που έχουν συμπτώματα άγχους και κατάθλιψης έχουν χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης, σε σύγκριση με πρόσφυγες και άλλους μετανάστες χωρίς τέτοια συμπτώματα (Liebig και Tronstad, 2018).

Η έλλειψη πρόσβασης στις μεταφορές - είτε λόγω κόστους είτε διαθεσιμότητας - αποτελεί επίσης σημαντικό εμπόδιο για τους πρόσφυγες, περιορίζοντας την πρόσβασή τους σε μαθήματα κατάρτισης, σε σχολεία, ειδικά σε μεγάλες πόλεις, όπως η Μαδρίτη όπου είναι πιο ακριβό να ταξιδεύουν από το ένα μέρος της πόλης στο άλλο.

Επίσης, **οι άμεσες ανάγκες μπορεί να υποχρεώσουν τους μετανάστες μαθητές να εισέλθουν αμέσως στην αγορά εργασίας και όχι στην ΕΕΚ**. Στην πραγματικότητα, πολλοί νέοι μετανάστες που φτάνουν στην Ισπανία περίπου στο τέλος της υποχρεωτικής σχολικής ηλικίας, επιθυμούν να εισέλθουν αμέσως στο εργατικό δυναμικό, και μάλιστα, ένα μεγάλο ποσοστό μεταναστών - φοιτητών εργάζεται σε σύγκριση με τους ντόπιους. Η αμειβόμενη εργασία έχει αρνητική συσχέτιση με την ακαδημαϊκή επάρκεια. (ΟΟΣΑ, 2018). Από αυτή την άποψη, η εκπαίδευση μπορεί να είναι πιο ελκυστική για τους νέους μετανάστες λόγω της πιθανότητας να έχουν ένα καλύτερο εισόδημα. Μπορεί η εργασία να προσφέρει περισσότερα από την κατάρτιση σε ορισμένα κομμάτια για όσους έχουν απεγνωσμένη ανάγκη να εξασφαλίσουν τα έξοδα διαβίωσής τους ή να καλύψουν άλλες ανάγκες, όπως η εξόφληση χρεών.

Εν κατακλείδι, τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) στην Ισπανία συμβάλλουν στη σύνδεση των μεταναστών και των προσφύγων με την αγορά εργασίας και στην εύρεση θέσεων εργασίας που ταιριάζουν στις δεξιότητες και τα προσόντα τους, ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τον αυξανόμενο αριθμό τόσο των αιτούντων άσυλο όσο και των προσφύγων, υπάρχει ανάγκη αναβάθμισης, προσαρμογής και δημιουργίας νέων προγραμμάτων ΕΕΚ.

⁸ CEAR. Informe 2019 de la Comisión Española de Ayuda al Refugiado (CEAR)

⁹ Van Tubergen, F. y Kalmijn, M. (2005): "Destination-Language Proficiency in Cross-National Perspective: A Study of Immigrant Groups in Nine Western Countries". American Journal of Sociology, nº 110 (5). 2005. pp. 1.412-1.457.

ΒΕΛΓΙΟ

Οι βασικές μελέτες στο Βέλγιο εστιάζονται στην κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των μεταναστών, η εκπαίδευση γενικότερα και ειδικά η πρόσβαση/συμμετοχή στην επαγγελματική κατάρτιση δεν εξετάζονται ξεχωριστά από αυτό το κύριο θέμα.

Τα κύρια εμπόδια και τα εμπόδια στην πρόσβαση/συμμετοχή στην επαγγελματική κατάρτιση και κατά συνέπεια στην ένταξη στην αγορά εργασίας, που προσδιορίζονται από αυτές τις μελέτες, είναι διαφορετικών τύπων:

1. Νομικά / Διοικητικά

Also, barriers related to the type of “Residence permit” and “Work permit” Συγκεκριμένα σχετίζεται με την αναγνώριση των επαγγελματικών δεξιοτήτων και των διπλωμάτων που αποκτήθηκαν από μετανάστες στις χώρες καταγωγής τους. Επίσης, τα εμπόδια που σχετίζονται με την «Άδεια Διαμονής» και την «Άδεια Εργασίας», που περιορίζουν τις δυνατότητες πρόσβασης στην εκπαίδευση και την εργασιακή απασχόληση.

2. Πληροφορία

Οι νεοεισερχόμενοι μετανάστες μερικές φορές συγχέονται και αντιμετωπίζουν δυσκολίες πρόσβασης σε δομημένες και σαφείς πληροφορίες σχετικά με την εκπαίδευση.

Το γεγονός ότι οι πληροφορίες είναι γενικές επειδή απευθύνονται σε μια ευρεία ομάδα - στόχο καθιστά δύσκολη την απάντηση μεμονωμένων ερωτημάτων, που διαφέρουν από άτομο σε άτομο ανάλογα με την πορεία της ζωής του, τις δεξιότητες, τα διπλώματα και την εμπειρία του.

3. Γλωσσική επάρκεια

Η γνώση της γλώσσας της χώρας υποδοχής αποτελεί σημαντικό ξεκίνημα για να προχωρήσει κάποιος στην κατάρτιση για να διευκολύνει και να βελτιώσει την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των νεοεισερχόμενων (μεταναστών). Μερικές φορές, ο αναλφαβητισμός (των ενηλίκων) είναι επίσης ένα σοβαρό εμπόδιο.

Έτσι, το επίπεδο της γλώσσας μπορεί να είναι ένας παράγοντας αποκλεισμού από την εκπαίδευση, επομένως είναι απαραίτητο να εργαστείτε σκληρά για την εκμάθηση της γλώσσας.

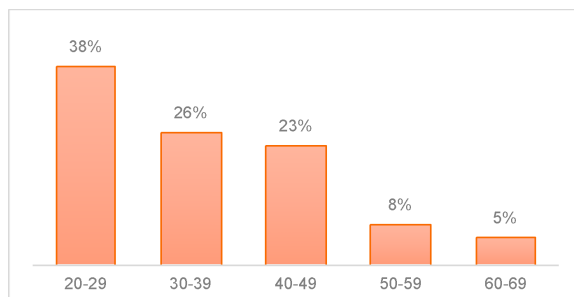
4. Κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες

Είναι σημαντικό να υιοθετήσετε μια ολιστική προσέγγιση, έτσι ώστε να λάβετε υπόψη ότι οι ομάδες-στόχοι, δεν είναι μόνο «εκπαιδευόμενοι» ή «μετανάστες», είναι επίσης «γονείς», «συνεργάτες» κ.λπ.

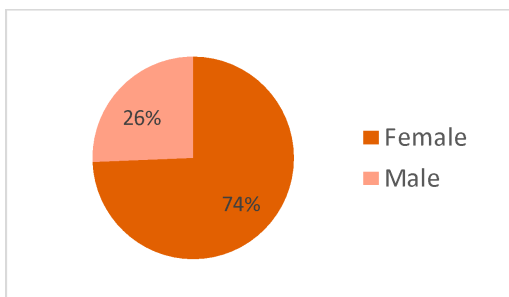
Έτσι, τα οικογενειακά, οικονομικά και υγειονομικά ζητήματα θα μπορούσαν να είναι σοβαρά εμπόδια για την πρόσβαση των μεταναστών στην ΕΕΚ, που θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη για την αντιμετώπισή τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ

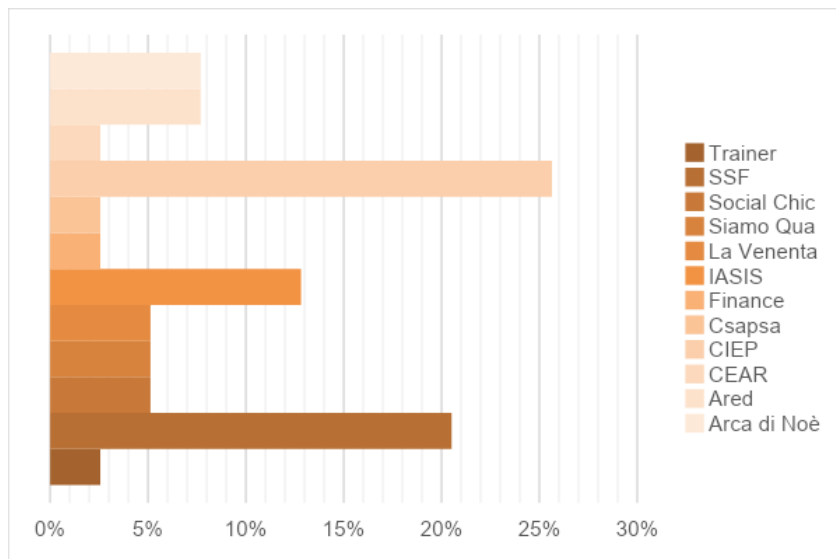
Εύρος Ηλικίας

Φύλο

Οργάνωση

- Οι μετανάστες ή οι πρόσφυγες συχνά δεν είναι νέοι και έχουν τη δική τους τεχνική και άποψη για το πώς να κάνουν πράγματα, έχουν τις μεθόδους τους και δεν είναι ανοιχτοί στην εκμάθηση νέων τεχνικών.
- Δεν υπάρχουν αρκετές δυνατότητες για να δημιουργηθούν νέες ευκαιρίες εργασίας.
- Η δυναμική της ομάδας και η ενδυνάμωσή τους. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τα όριά τους.
- Κατανοώντας το πλαίσιο της ζωής τους και προσαρμόζοντας τις ανάγκες τους στα προγράμματα.
- La sfida più importante è la Requità di Intervenire sui vari campi contestualmente: cultura, lingua, formazione, inserimento. La sfida consiste nell'accompagnarli in un percorso integrato. (Η πιο σημαντική πρόκληση είναι η ανάγκη να παρέμβουμε ταυτόχρονα σε διαφορετικούς τομείς: πολιτισμός, γλώσσα, εκπαίδευση, ένταξη. Η πρόκληση είναι να τους συνοδεύσουμε σε μια ολοκληρωμένη πορεία).
- Κατανοήστε τον τρόπο ζωής τους και τον πολιτισμό τους, αλλά πάνω απ'όλα ξέρουν μη ξεχνάτε πώς να διαχειρίζονται συχνά οδυνηρές ιστορίες.
- Διαφορετική γλώσσα και πολιτιστικό υπόβαθρο.
- Ομιλούμενη γλώσσα.
- Γλωσσικά εμπόδια.
- Le sfide maggiori sono il riuscire a integrare tutti e farli sentire a casa rispettando le fragilità di ognuno (Οι μεγαλύτερες προκλήσεις είναι να μπορέσουμε να ενσωματώσουμε τον καθένα και να τους κάνουμε να νιώσουν σαν στο σπίτι τους, σεβόμενοι τις αδυναμίες όλων).
- Πολιτιστικές διαφορές.
- Χτίζοντας ένα επαγγελματικό –εργασιακό περιβάλλον βασισμένο στην αμοιβαία εμπιστοσύνη.
- Είναι δύσκολο να κατανοήσουμε τη συναισθηματική κατάσταση των εργαζομένων, να ρωτήσουμε για να γνωρίζουμε το παρελθόν τους, χωρίς να τους βλάψουμε συναισθηματικά.
- Η κύρια πρόκληση είναι να διατηρήσουν την πρόοδό τους σε όλες τις δραστηριότητες.
- Έλλειψη δέσμευσης, υποκίνηση - αποθάρρυνση.
- Ψεύτικες ειδήσεις, παραπληροφόρηση.
- Πολιτιστικά και γλωσσικά εμπόδια.
- Άτυπη και παράνομη.
- Η προσαρμογή τους στο νέο περιβάλλον και τον πολιτισμό. Τα στερεότυπα και η προκατάληψή τους.
- Γλώσσα.
- Πολιτιστικές πεποιθήσεις.
- Οι κύριες προκλήσεις είναι αυτές που συνδέονται με την κάλυψη των μαθησιακών κενών των εκπαιδευομένων.

Προτάσεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων

Οι απαντήσεις των επαγγελματιών της ΕΕΚ σχετικά με το πώς πιστεύουν **ότι θα μπορούσαν να ξεπεράσουν τις κύριες προκλήσεις.**

- Περισσότερες ευκαιρίες για συνεργασία.
- Προσπαθώ να καταλάβω τις μεθόδους τους και μόνο αφού τις καταλάβω, μπορώ να τους αφήσω να δουν νέες τεχνικές και να τις συνδυάσω.
- Δημιουργία νέων ευκαιριών εργασίας.

- Με εμπειρία και περισσότερες δεξιότητες.
- Attualmente sono di difficile superamento. Spesso ci interfacciamo con le istituzioni, volontariato associazioni per tamponare vari problemi (Επί του παρόντος είναι δύσκολο να ξεπεραστούν. Για την αντιμετώπιση πολλών προβλημάτων συχνά συνεργαζόμαστε με δημόσιους οργανισμούς, εθελοντικές ενώσεις).
- Ακούγοντας χωρίς προκατάληψη και αναζητώντας κοινά σημεία μεταξύ των διαφόρων πολιτισμών.
- Μέσω καθημερινής εργασίας, συνεχούς εκπαίδευσης και δημιουργίας ομάδων.
- Με την εκπαίδευση σε άτομα από άτομα που έχουν την εμπειρία.
- Μαθαίνοντας.
- Βιωματικές δραστηριότητες.
- Credendo ciecamente in questo lavoro, mettendoci conoscenza impegno e cura per le persone che ogni giorno ci vengono affidate (Πιστεύοντας ακράδαντα σε αυτό το έργο, παρέχοντας γνώση, δέσμευση και φροντίδα στους ανθρώπους που μας στηρίζουν καθημερινά).
- Διαπολιτισμική συνεργασία.
- Μέσω διαλόγου.
- Προσφέροντας υποστήριξη.
- Εκπαίδευση.
- Αλλαγή νόμου. Περισσότερα προγράμματα (προγράμματα που βασίζονται στην κοινότητα, εργασιακός προσανατολισμός, εκπαιδευτικά προγράμματα, διαπολιτισμικότητα).
- Περισσότερες εκστρατείες ευαισθητοποίησης, περισσότερα εργαστήρια/μαθήματα που σχετίζονται με τη διαπολιτισμικότητα και την ένταξη στα σχολεία.
- Με περισσότερες πληροφορίες.
- Για να ξεπεραστούν τα κενά στην εκπαίδευση των εκπαιδευομένων, είναι απαραίτητο να επενδύσουμε σε ενότητες, όπως η ιταλική γλώσσα, τα μαθηματικά, η γεωμετρία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ

ΕΛΛΑΔΑ

- https://apothesis.eap.gr/bitstream/repo/45292/1/503607_%ce%91%ce%93%ce%93%ce%95%ce%9b%ce%91%ce%9a%ce%97%ce%a3_%ce%9a%ce%a9%ce%9d%ce%a3%ce%a4%ce%91%ce%9d%ce%a4%ce%99%ce%9d%ce%9f%ce%a3.pdf
- https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2017/16_06_17_Epistimoniki_Epitropi_Prosfygon_YPETH_Apotimisi_Protaseis_2016_2017_Final.pdf
- <https://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2018/03/Skleparis-Policy-Brief-GREECE.pdf>

ΙΤΑΛΙΑ

- European Centre for the Development of Vocational Training, “*Vocational Education and Training: Bridging Refugee and Employer needs*”, 2017 www.cedefop.europa.eu/cs/publications-and-resources/publications/9120;
- Denomination provided for by the D.L. 130/2020 “Urgent provisions on immigration and security”;
- Law n.189/2002;
- Joint State-Region Conference, 10 July 2014;
- Decree-Law converted with amendments by Law 01/12/2018, n. 132 (Official Gazette 03/12/2018 n. 281);
- E.Allasino, M.Eve, G.Henry, M.Perino, “L’inserimento sociale e lavorativo dei richiedenti asilo e titolari di protezione in Piemonte” pp. 24, 2018 <http://www.byterfly.eu/islandora/object/librib:953389/datastream/PDF/content/librib%20953389.pdf>
- www.cedefop.europa.eu/cs/publications-and-resources/publications/9120
- www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-in-europe/systems/italy
- www.miur.gov.it/minori-stranieri-non-accompagnati
- www.ismu.org/alunni-con-background-migratorio-in-italia-comunicato-stampa-30-9-2020-2/
- <https://asylumineurope.org/reports/country/italy/reception-conditions/short-overview-it-alien-reception-system/>
- <https://asylumineurope.org/reports/country/italy/reception-conditions/access-and-forms-reception-conditions/forms-and-levels-material-reception-conditions/>
- <http://politichepiemonte.it/argomenti/colonna1/immigrazione-e-integrazione-sociale/626-l-integrazione-dei-rifugiati-il-refugee-gap-e-l-attivazione-dei-territori>
- <http://www.byterfly.eu/islandora/object/librib:953389/datastream/PDF/content/librib%20953389.pdf>

ΙΣΠΑΝΙΑ

- Sancha, I.; Gutiérrez, S. (2019). Vocational education and training in Europe: Spain. http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2019/Vocational_Education_Training_Europe_Spain_2018_Cedefop_ReferNet.pdf
- CEAR. Informe 2019 de la Comisión Española de Ayuda al Refugiado (CEAR)
- Van Tubergen, F. y Kalmijn, M. (2005): “Destination-Language Proficiency in Cross-National Perspective: A Study of Immigrant Groups in Nine Western Countries”. American Journal of Sociology, nº 110 (5). 2005. pp. 1.412-1.457.

- OECD (2016), Making Integration Work: Refugees and Others in Need of Protection, Making Integration Work, OECD Publishing, Paris, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264251236-en>.
- Liebig, T. and K. Tronstad (2018), "Triple disadvantage? : A first overview of the integration of refugee women", OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 216, OECD Publishing, Paris, <http://dx.doi.org/10.1787/3f3a9612-en>.
- Mathema, S. (2018), What Works: Innovative Approaches to Improving Refugee Integration, Center for American Progress, Washington DC.

BEΛΓIO

- Analyse de la note de politique générale "Asile & migration" du 04/11/2020 - [Analyse de la note de politique générale "Asile & migration" du 4 novembre 2020 – CIRÉ asbl \(cire.be\)](#)
- La réforme du "permis unique" et du "titre unique" - [La réforme du "permis unique" et du "titre unique" – CIRÉ asbl \(cire.be\)](#)
- Quel accompagnement pour les jeunes les plus vulnérables? - [Quel accompagnement pour les jeunes les plus vulnérables? – CIRÉ asbl \(cire.be\)](#)
- L'accès à l'exercice des professions réglementées pour les personnes formées à l'étranger - [L'accès à l'exercice des professions réglementées pour les personnes formées à l'étranger – CIRÉ asbl \(cire.be\)](#)
- Actions citoyennes pour l'appropriation du français par les migrants : enjeux et impacts à Liège - [Actions citoyennes pour l'appropriation du français par les migrants : enjeux et impacts à Liège - IRFAM](#)
- « NEET » issus de l'immigration : pour une insertion plus nette - [Analyse 2018 15 \(irfam.org\)](#)
- Migrations en Belgique : lieux communs et stéréotypes - [Migrations en Belgique : lieux communs et stéréotypes \(eclosio.org\)](#)
- Les nouvelles frontières de la politique migratoire européenne - [LES NOUVELLES FRONTIÈRES DE LA POLITIQUE MIGRATOIRE EUROPÉENNE \(eclosio.org\)](#)

Fashion for inclusion

Erasmus+

Funded by Erasmus+ SEPIE KA202
(2020-1-ES01-KA202-082950)

Project coordinated by ABD Asociación Bienestar y Desarrollo, in partnership with the organizations IASIS, Mindshift, CIEP, Solidaridad sin Fronteras, BAU and Mondo Donna.

This publication was produced with the financial support of the European Union. Its contents are the sole responsibility of the project coordinator ABD Asociación Bienestar y Desarrollo and do not necessarily reflect the views of the European Union.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution - NonCommercial – ShareAlike 4.0 International License ([CC BY-NC-SA](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)).

This license allows reusers to distribute, remix, adapt, and build upon the material in any medium or format for noncommercial purposes only, and only so long as attribution is given to the creator. If you remix, adapt, or build upon the material, you must license the modified material under identical terms.

CC BY-NC-SA includes the following elements:

BY ⓘ – Credit must be given to the creator

NC ⓘ – Only noncommercial uses of the work are permitted

SA ⓘ – Adaptations must be shared under the same terms